

Uppdatering av värdeförrådskomponenter

Arbetsförmedlingen Direkt
Enheten Digital Matchning
Rita Bergenhill

Värdeförrådskomponenterna ligger till grund för flera centrala funktioner på Arbetsförmedlingen.

Myndighetens huvuduppdrag, matchning av lediga jobb och arbetssökande, grundar sig på värdeförrådet för yrken och kompetenser, körkort, länder, språk m.m.

Arbetsmarknadsstatistiken bygger på yrkesklassificeringen SSYK och den rapporteras vidare till bland annat SCB. Arbetsmarknadsstatistiken påverkar också till exempel planeringen av arbetsmarknadsutbildningar.

Arbetsmarknadsprognoser baseras också på yrkesklassificeringen SSYK.

På Arbetsförmedlingen används flera typer av värdeförrådskomponenter. De mest centrala är

- yrkesgrupperna enligt Standard för svensk yrkesklassificering SSYK
- yrkesbenämningarna kopplade till SSYK
- kompetensorden, inklusive så kallade generella kompetensord
- folkliga synonymer, ontologier och andra sökbegrepp

Utöver SSYK, bygger ett antal värdeförrådskomponenter på standarder, exempelvis ISO-standarder för länder och språk

- Värdeförrådet för körkort är en EU-standard
- Svensk utbildningsnomenklatur, SUN är en standard för klassificering av utbildningar. Den bygger på International Standard Classification of Education ISCED, ett internationellt system för beteckningar på utbildningsnivåer, utvecklat av Unesco.
- Standarden för svensk näringsgrensindelning, SNI är en statistisk standard för ekonomiska aktiviteter. SNI bygger på EU:s näringsgrensindelning NACE (Nomenclature statistique des Activités économiques dans la Communauté Européenne).

Det finns också ett antal så kallade "svenska taxonomier", exempelvis

- förteckning över a-kassor
- sökandekategorier
- körkortskombinationer
- löneform

Nätverksbyggandet

Samarbetspartners

Uppdateringar av värdeförrådskomponenter bör förankras med välfungerande nätverk av bland annat arbetsgivar- och branschorganisationer och yrkesnämnder men också med rekryterare och arbetsförmedlare.

Medlemmarna i dessa nätverk behöver ha goda kunskaper om rekryteringsprocesser och utvecklingen på arbetsmarknaden samt om arbetsgivarnas aktuella och konkreta behov av kompetens.

Att bygga upp rutinerna kring uppdateringsarbetet är tidskrävande och behöver ske långsiktigt. För att nätverken ska fungera så väl som möjligt, behöver det skapas en ömsesidig förståelse, förtroende och samsyn för arbetet. När aktörerna på arbetsmarknaden lägger tid och resurser för att bistå Arbetsförmedlingen med sina kunskaper, behöver de känna att samarbetet också gagnar dem själva.

Redan i dag finns välfungerande samarbete med många stora arbetsgivar- och branschorganisationer, till exempel Handelsrådet, Sveriges Byggindustrins yrkesnämnd och HR-avdelningen på Sveriges kommuner och landsting SKL. Samarbetet har också pågått under många år med exempelvis Arbetsförmedlingens byggsamordnare, Af Sjöfart samt Af Kultur Media.

Uppslag till nya kontakter och samarbetspartners får man bland annat via användarförslag och genom att analysera trender på arbetsmarknaden samt annonser på lediga jobb. Att delta och medverka i seminarier, workshops och andra events med anknytning till yrken, kompetenser och matchning kan också ge uppslag.

Organisationsförändringar och de anställdas rörlighet på arbetsmarknaden innebär att man behöver ständigt hålla sig uppdaterad, även när det gäller de befintliga samarbetspartners.

En utmaning i att bygga välfungerande, långsiktiga nätverk är att Arbetsförmedlingen har över tid startat upp och lagt ner många samarbetsformer och nätverk med aktörerna på arbetsmarknaden. Det är olyckligt och ökar knappast myndighetens förtroende.

Ett exempel på detta är nationella branschnätverk som nationella branschstrategerna på Arbetsförmedlingen byggde upp och ansvarade för. Deltagarna i nätverken fick förståelse för Arbetsförmedlingens uppdrag och bidrog också aktivt till att bland annat

uppdatera taxonomier för yrken och kompetenser.

Det har genom åren funnits nationella branschstrateger, olika nätverk och initiativ för att skapa samsyn kring matchningsfrågor med aktörerna på arbetsmarknaden.

Nu pågår ett systematiskt arbete för att samla alla kontakter och nätverk i en redaktion. Redaktionen har till uppgift att långsiktigt arbeta med att upprätthålla god kvalitet på värdeför-rådskomponenterna.

Att uppdatera värdeförrådskomponenter

Praktiskt förfarande och arbetsuppgifter

De flesta av värdeförrådskomponenterna uppdateras i en administrativ editor, så kallad "Malleditorn" (Taxonomy_DB Content Editor).

Värdeförrådskomponenterna som är standarder uppdateras i samråd med till exempel Statistiska centralbyrån SCB och Swedish Standards Insti-

tute SIS. Bevakning (bland annat via nyhetsbrev från SIS) av dessa uppdateringar ingår i uppdateringsarbetet. Yrken, kompetenser samt folkliga synonymer, ontologier och sökbegrepp ska uppdateras kontinuerligt utifrån det som efterfrågas på arbetsmarknaden.

Arbete och yrke

Det är viktigt att hålla isär vad som är en yrkesbenämning respektive vad som är titel på ett arbete/jobb.

Ett arbete eller jobb (eng. job) definieras som de arbetsuppgifter och göromål som utförs eller ska utföras av en person som anställd eller egenföretagare.

Begreppet yrke (eng. occupation) hänför sig till vilken typ av arbete som utförs. Ett antal olika jobb med likartade arbetsuppgifter utgör tillsammans ett yrke.

Exempel: Ett arbete/jobb kan bestå i att köra en buss mellan flygterminal och flygplan, ett annat att köra en linjebuss mellan flygplats och city medan ett tredje kan vara att köra en skolbuss. Tre separata arbeten/jobb med något olika förutsättningar men yrket är detsamma, bussförare.

Källa: ILO

Kompetensord

Med hjälp av kompetensord beskriver arbetsgivare vad som krävs för att utöva det utannonserade arbetet och arbetssökande redogör för vad de behärskar.

Kompetensorden beskriver antingen formella krav, till exempel behörigheter eller informella krav, till exempel vad man ska ha erfarenhet av för att kunna arbeta i det aktuella yrket.

Arbetsförmedlingens definition

Yrkesbenämningar, ontologier, folkliga synonymer och andra sökbegrepp

Målet är inte att skapa så många **yrkesbenämningar och kompetensord** som möjligt utan fånga in de begrepp som bäst beskriver kraven i respektive yrke.

Endast de yrkesbenämningar och kompetensord som används och efterfrågas på arbetsmarknaden och som underlättar matchningen mellan lediga platser och sökande läggs in.

Begreppen ska uttryckas som de används och efterfrågas på arbetsmarknaden. Exempelvis engelska kompetensord och yrkesbenämningar som är etablerade på den svenska arbetsmarknaden läggs in.

Värdeförrådet för **folkliga synonymer, ontologier och andra sökbegrepp** kan däremot med fördel byggas ut med ett stort antal begrepp som hjälper slutanvändare att hitta rätt.

Varje begrepp ska vara unikt. Inga begrepp som har samma betydelse som redan existerande läggs in. Om flera

etablerade begrepp används synonymt för ett yrke, ska de slås ihop, till exempel "Städare/Lokalvårdare".

Nya, ändrade och borttagna begrepp

Innan ett nytt begrepp läggs in skall alltid en kontroll mot respektive taxonomi göras i Malleditorn, för att undvika dubletter och likalydande begrepp.

När nya yrkesbenämningar och kompetensord läggs in, ändras, flyttas eller tas bort i Malleditorn ska det alltid skrivas en manuell daganteckning där det framkommer till exempel källa/kontaktperson samt en kort förklaring.

Om ett befintligt begrepp ändras måste innebörden vara densamma som det tidigare. I annat fall tas det gamla begreppet bort och det nya läggs in.

Kompetensord och yrkesbenämningar som inte längre är aktuella i matchningen mellan lediga platser och arbetssökande alternativt inte längre är giltiga ska tas bort i Malleditorn.

Årlig genomgång

Användningen av kompetensord och yrkesbenämningar undersöks årligen. Resultatet av vilka begrepp sökande och arbetsgivare använder analyseras och eventuellt tas de begrepp som aldrig eller sällan används bort från Malleditorn.

Årlig revidering av hela Malleditorns värdeförråd ska genomföras.

Utveckling av värdeförrådskomponenter

Att löpande i samråd med aktörerna på arbetsmarknaden uppdatera yrkesbenämningar, ontologier/synonymer och kompetensord och att ändringarna så snabbt som möjligt kommer in i applikationerna för arbetsgivare och arbetssökande innebär i sig en dynamisk utveckling av värdeförråden.

Att snabbt få uppdateringarna i produktion uppmuntrar till att aktivt och systematiskt planera för uppdateringar.

Användarförslag och de nya begrepp som uppstår exempelvis via ändringar i lagar och förordningar genererar uppslag till uppdateringar. Samma gäller för analyser av annonser på lediga jobb samt på vilka sökbegrepp slutanvändarna använder.

Regelbundet erfarenhetsutbyte och samarbete med kollegerna på offentliga arbetsförmedlingar inom EU ger både inspiration och konkreta vinster i utvecklingsarbetet, likaså samverkan med andra aktörer som arbetar med matchning.